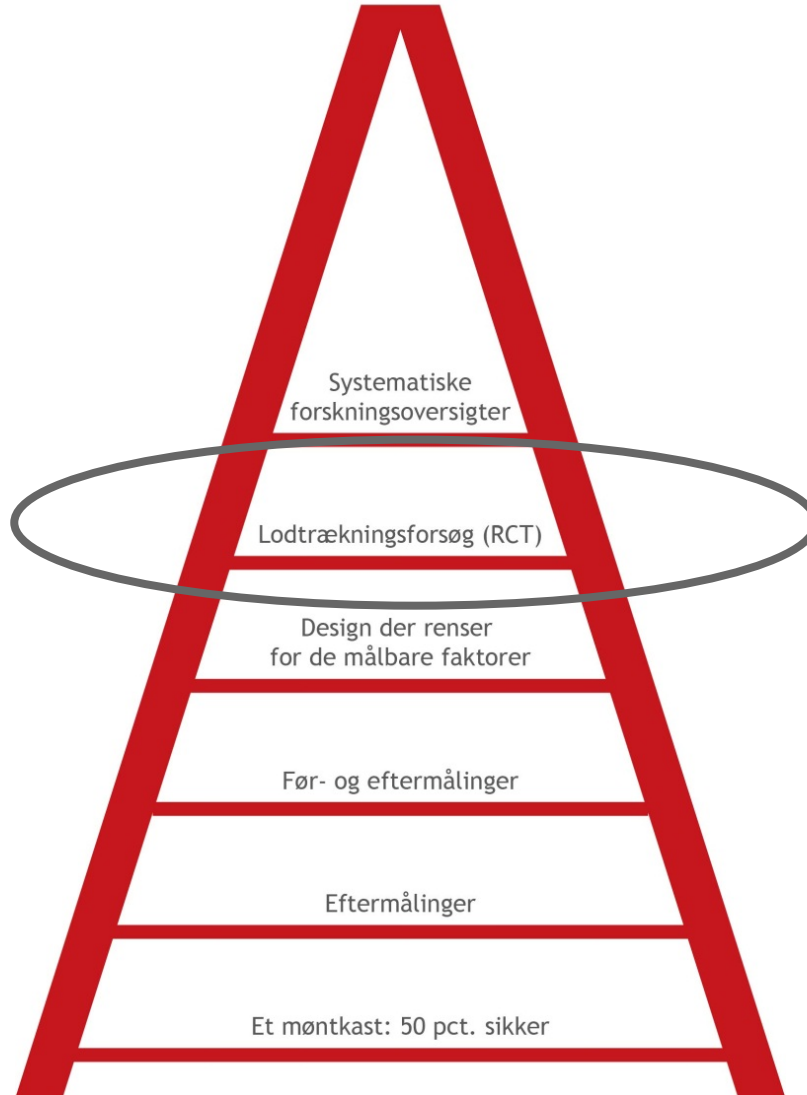
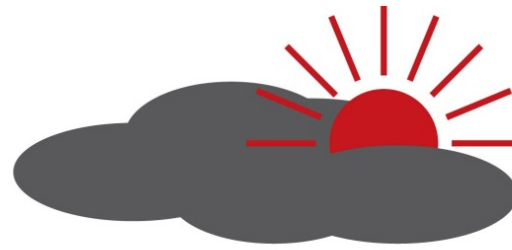

RANDOMISEREDE FORSØG: HVORFOR & HVORDAN?

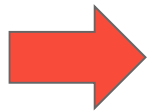
Helle Hansen

VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

HVORFOR RCT?

- Det bedste design til effektmåling
- Pga. den tilfældige tildeling af indsats
- Sikrer at grupperne er ens på både målbare og ikke-målbare faktorer
- Kan håndtere kompleksitet
- Kræver færrest deltagere

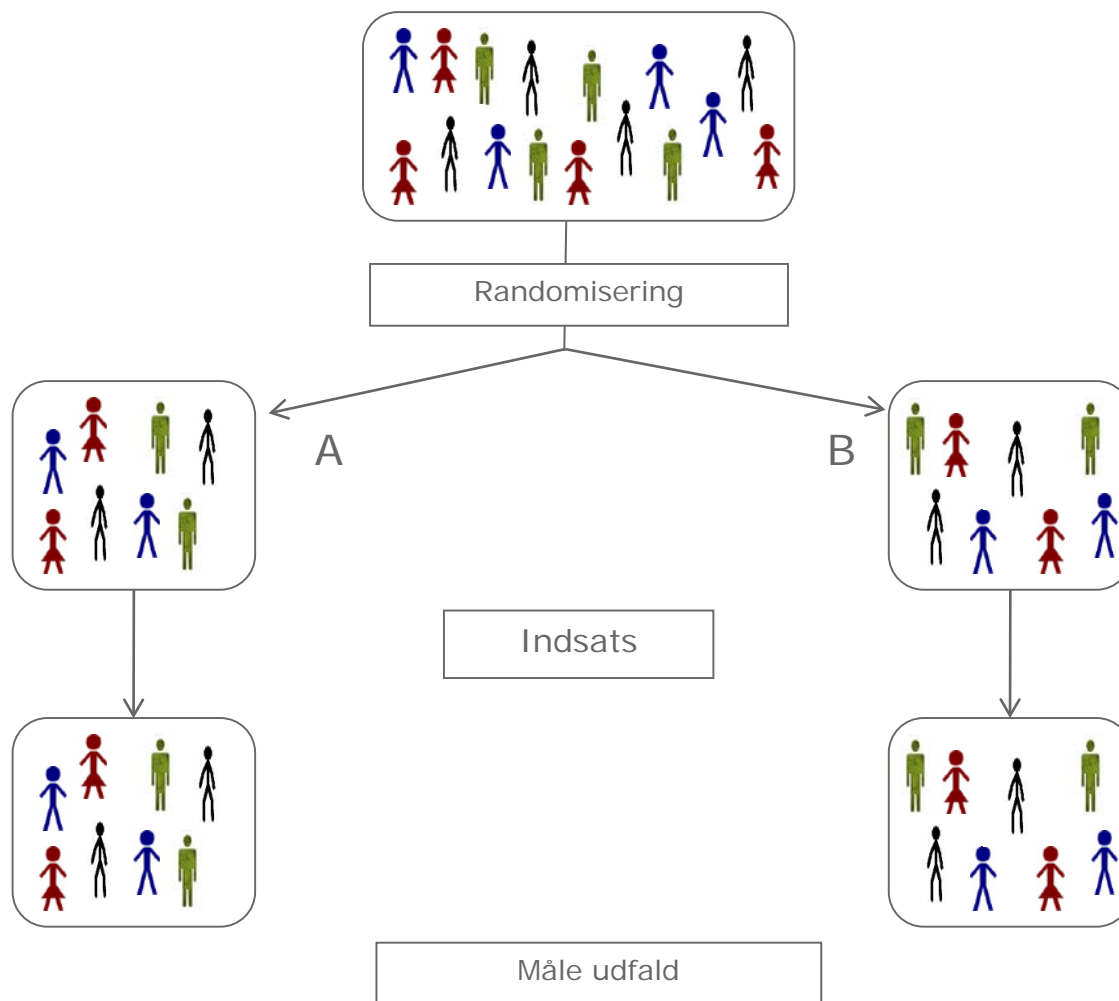
Hvis indsatsgruppe klarer sig bedre/dårligere end kontrolgruppen så kan vi konkludere at det er på grund af indsatsen

RCT HISTORISK SET

- 1061: Ben Cao Tu Jing – Ginseng eller ej i forhold til at løbe
- 1753: Sir James Lind, læge i den engelske flåde – Skørbug
  - Citron og appelsin overfor æblevin, fortyndet svovlsyre, havvand, eddike og urteblanding
- 1900erne uddannelsesområdet i USA
- 1920erne R. A. Fischer inden for landbruget
- 1930erne socialområdet i USA – Cambridge Sommerville
- 1944 England - Patulin mod hoste
- 1990erne især sundhedsområdet – Cochrane Collaboration
- 2005- [Campbell Collaboration](#): uddannelse, kriminologi, socialområdet

RCT DESIGN

EKSEMPLER PÅ MULIGE RCT-STUDIER

- Penge ved besvarelser af spørgeskemaer
- Billede på bøder
- SMS notifikation inden aftaler
- [Videoinformation](#) ved rekruttering
- Formuleringer i informationsbreve
  - Skatteindrivelse i England

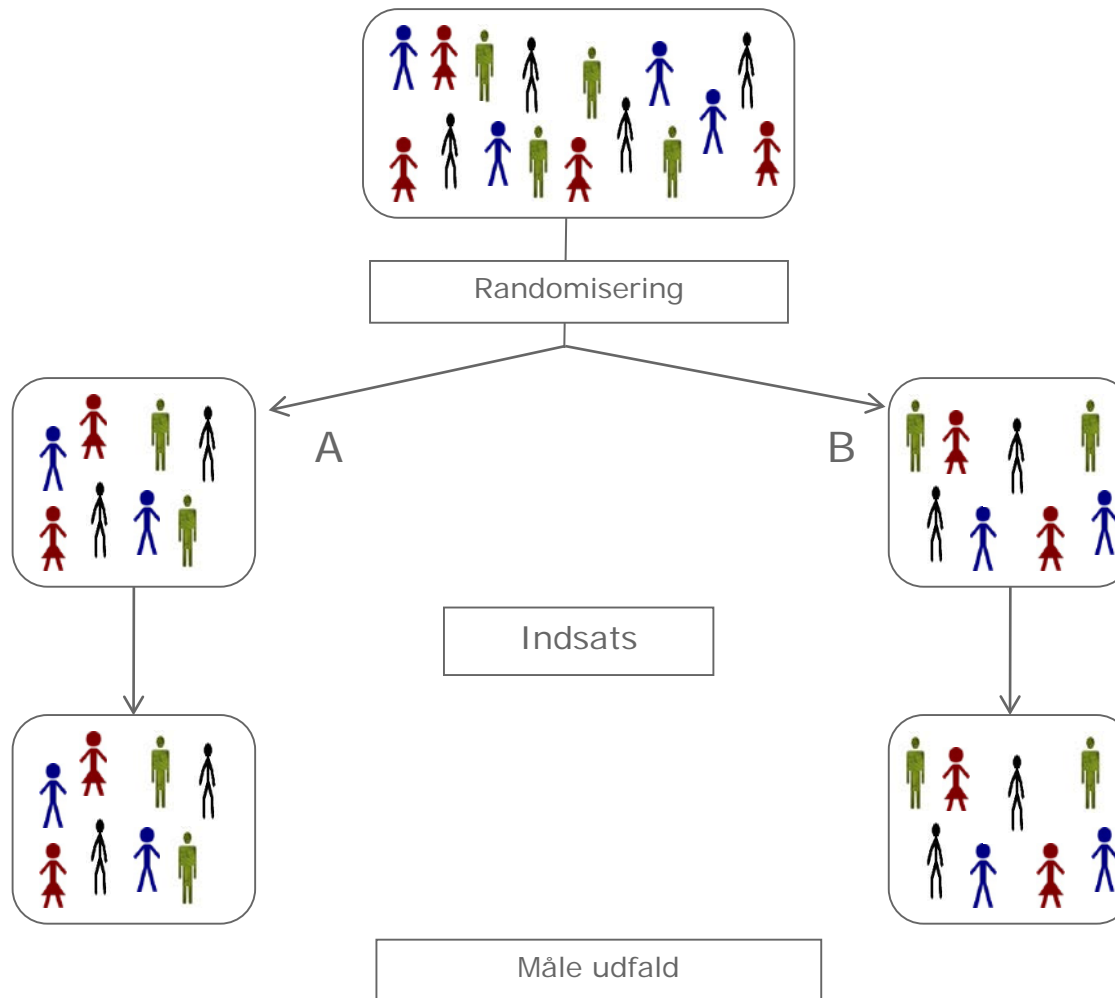
EKSEMPEL: OPFØLGNING UDDANNELSE

Indsatserne er blandt andet:

- En systematisk opfølgningsindsats overfor borgere, der er stoppet i uddannelsesforløb
- Tæt opfølgning på borgerne fravær

Hvordan kan denne opfølgning ske?

RCT DESIGN

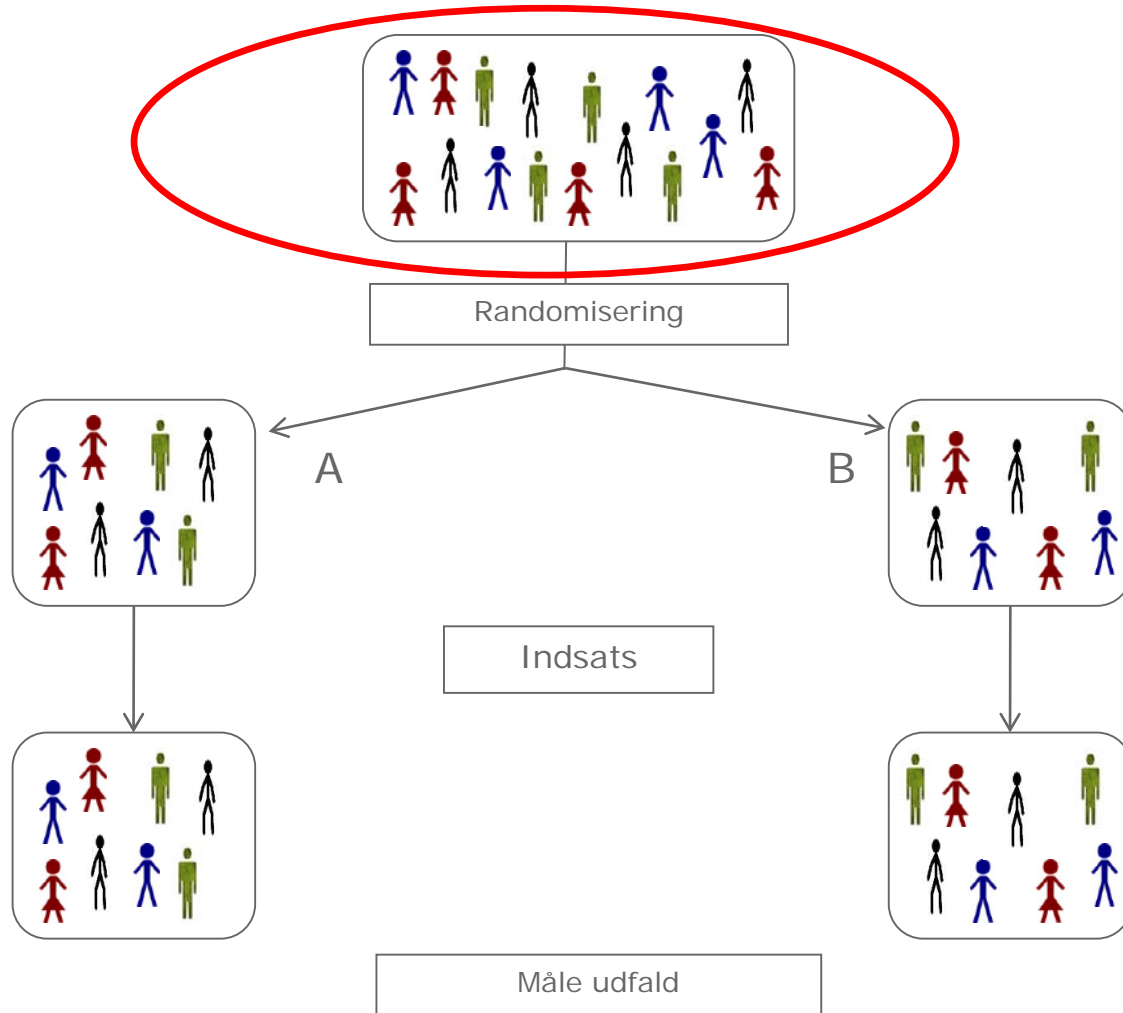

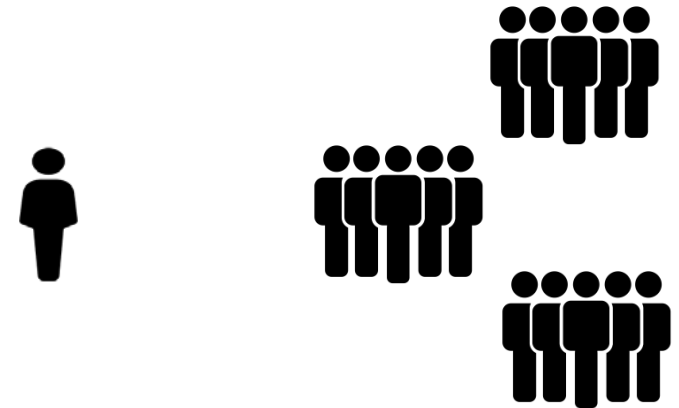
DESIGN AF RANDOMISEREDE KONTROLLEREDE FORSØG

Fire elementer:

1. Målgruppe
2. Randomisering
3. Indsats/kontrol
4. Måling/analyse

DESIGN AF RCT: MÅLGRUPPE

Individ:

- Enkelt personer randomiseres til intervention eller kontrol

Gruppe/Cluster randomisering:

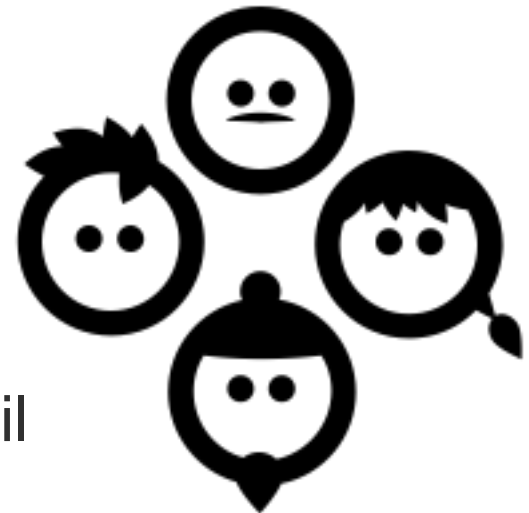
- Når den naturlige enhed at randomisere på er gruppen (fx skole, klasse, praktiserende læge, hjemmeplejeenhed, kommune)

REKRUTTERING

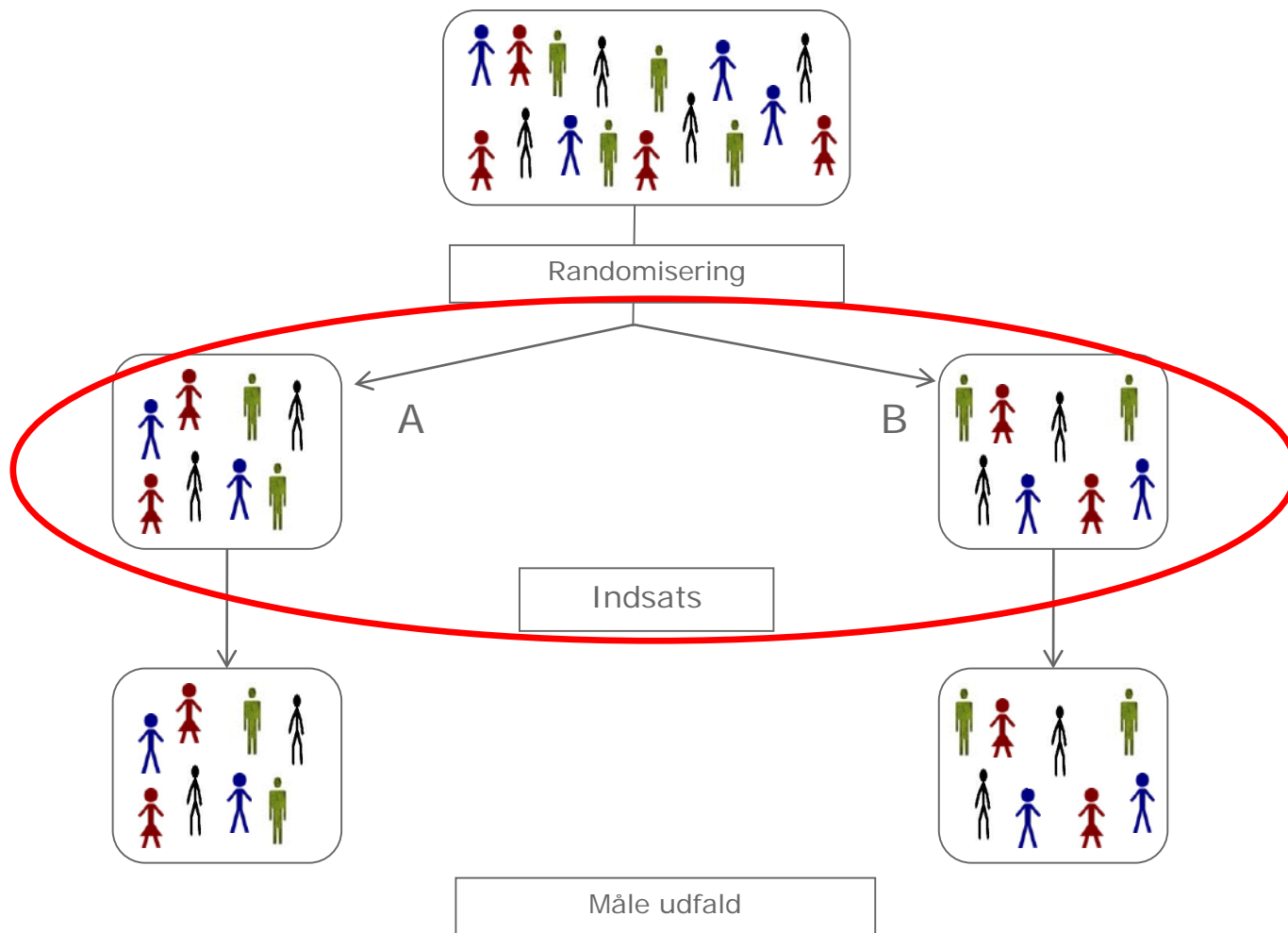

- Så mange med som muligt!
  - Overvej tiltag der kan tilskynde deltagelse
- Hvis målgruppen er lille, kan det blive svært at rekruttere nok deltagere
- Få realistisk billede af, hvor mange der kan rekrutteres inden for det tidsrum man har valgt

MÅLGRUPPEN

- Deltagergruppen har betydning i forhold til *generaliserbarheden* af studiet.
  - Om resultaterne kan overføres til andre grupper.
- Du kan reelt kun sige noget sikkert om effekten på den gruppe man har undersøgt.
- Men man kan så måske *formode* at dette også vil gælde for andre grupper.

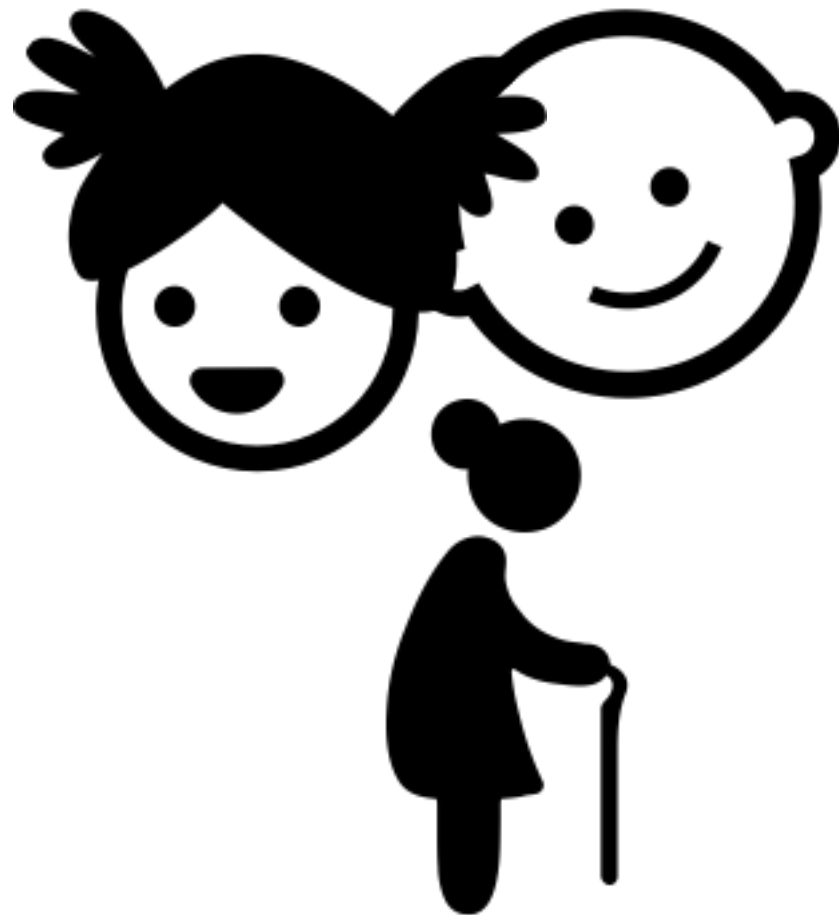

INDSATS/INTERVENTION

Indsatsen skal være:

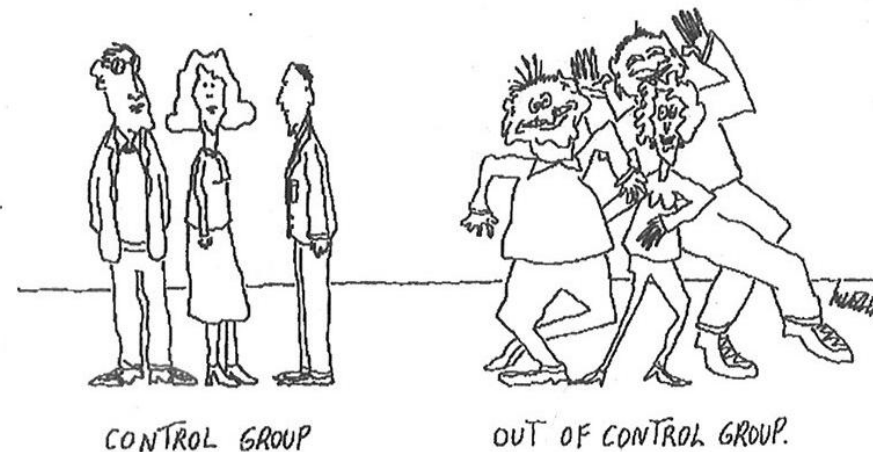
- Afgrænset
- Velbeskrevet
- Gerne teoretisk funderet

Så vi ved, hvad vi måler på!

KONTROLGRUPPE

Hvad får kontrolgruppen?

- Anden form for specifik behandling
- Anden almindelig behandling – Usual Care
- Venteliste til samme behandling

Der kan være for lille en forskel mellem behandlingen i indsatsgruppen og kontrolgruppen til at man kan finde en forskel. Det betyder ikke nødvendigvis at der ikke er en effekt, vi kan bare ikke se den.

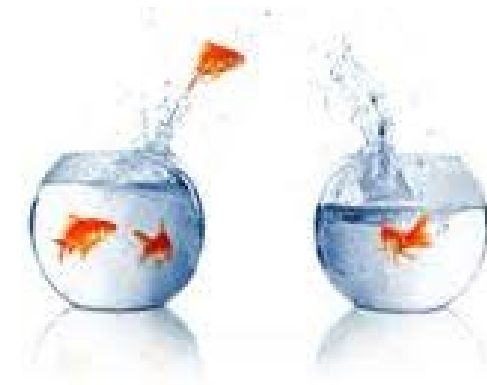

ANTAL DELTAGERE

Hvor mange personer vi skal have med i forsøget hænger sammen med den effektstørrelse vi forventer at finde:

- Jo større effektstørrelse jo større styrke/power.
- Jo større effektstørrelse jo færre personer behøver vi for at kunne vise en forskel
- Jo mindre effektstørrelse jo flere personer skal vi bruge

FRAFALD

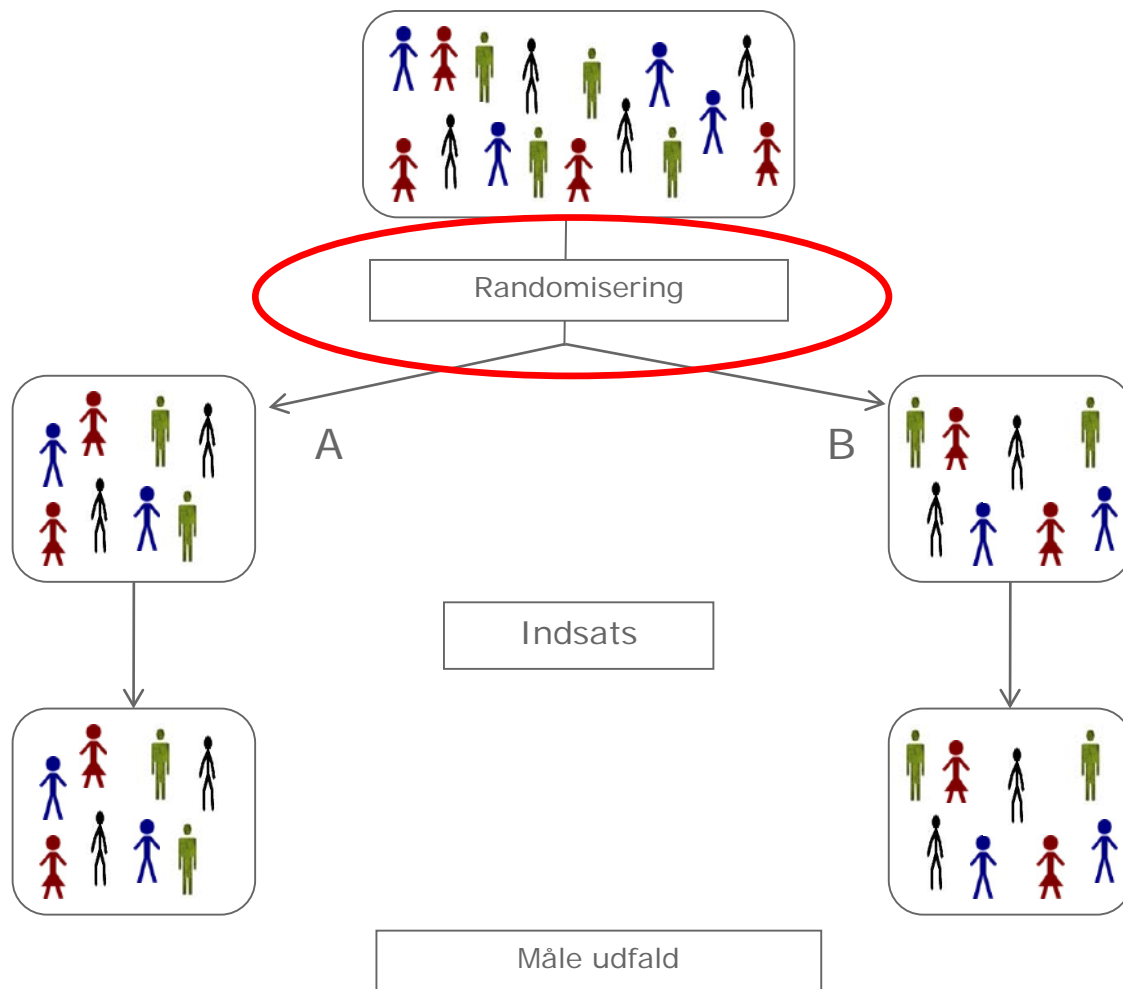

Der er næsten altid nogen, der falder fra undervejs

- Rekrutter lidt flere end der er brug for

Er dem der falder fra anderledes?

- Risiko for forskellige grupper, der ikke kan sammenlignes.

DESIGN AF RCT: RANDOMISERING

- **Almindelig lodtrækning:** Der er en gruppe, der passer til indsatsen og alle kan randomiseres med det samme.
- **Venteliste:** Der er en venteliste til et tilbud/kursus, hvor man kan randomisere hvem der modtager tilbuddet/kurset nu og hvem, der skal vente til næste runde.
- **Løbende rekruttering/randomisering:** Rekrutteringen sker løbende og derfor sker randomiseringen ligeledes løbende efter en på forhånd fastlagt procedure.

Randomisering skal være **uforudsigelig** og **uafhængig** af dem, der er indblandet i forsøget.

Det har vist sig at der snydes med det, når det er muligt

- Åbne konvolutterne
- Røntgenfotografere konvolutter
- Bytte om på rækkefølgen

Mange metoder til randomisering

- Individniveau eller gruppeniveau (cluster)
- Behøver ikke altid være 1:1
- Brug simpel randomisering hvis muligt

RANDOMISERING

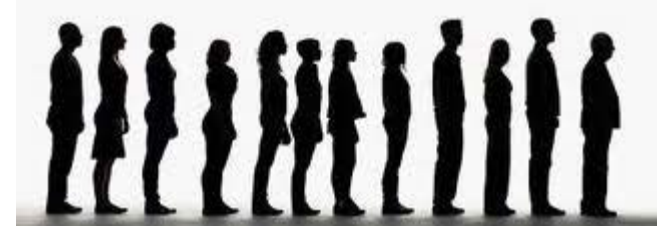
- Simpel randomisering – lodtrækning, liste med tilfældige tal
- Blok randomisering – fx blokke af 4 eller 6
- Parvis randomisering – når man har to
- Matching – man matcher et par, fx alder eller køn
- Minimisering – man udvælger nogle karakteristika som har betydning (fx alder, køn, problemniveau) – især når man har få deltagere.

DESIGN AF RCT

Venteliste:

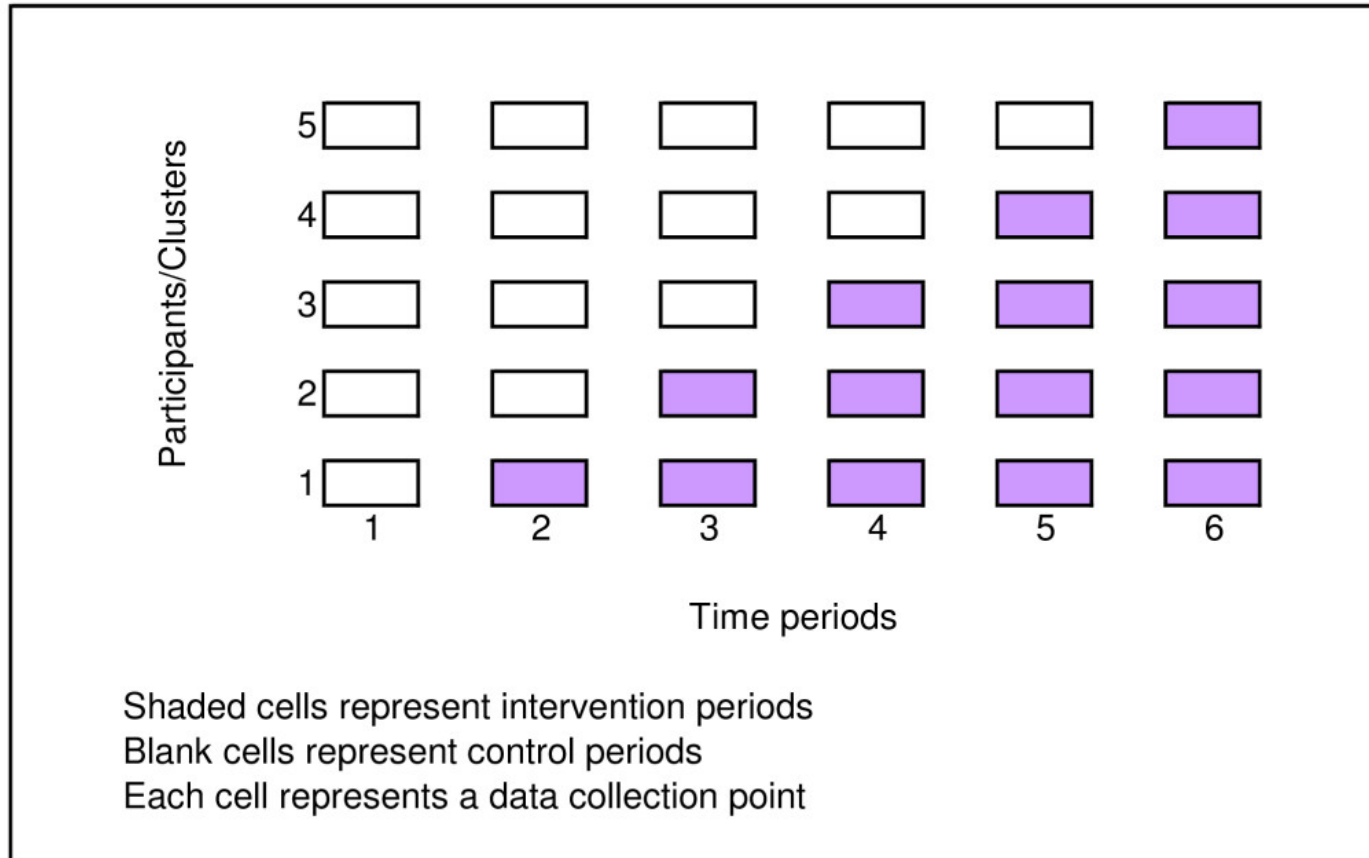
- Kontrolgruppen står på venteliste
- Alle får indsats
- Ikke muligt med langtidsopfølgning

Stepped wedge:

- Bruges ved udrulning af indsats. Individuer eller grupper randomiseres til at begynde indsats på forskellige tidspunkter.
- Alle får indsatsen men på forskelligt tidspunkt.
- Ikke muligt med langtidsopfølgning

STEPPED WEDGE

ETISKE PROBLEMSTILLINGER

Er det uetisk at en lodtrækning afgør om man skal have behandling eller ej?

Argumenter FOR randomisering på sociale område:

- Store regionale forskelle i behandling/tilbud
- Ikke enighed om, hvad der bør tilbydes
- Meget sjældent at kontrolgruppen ikke bliver tilbudt nogen behandling/tilbud overhovedet (oftest standard behandling)
- Ofte kan det man tilbyder indsatsgruppen kan betragtes som noget ekstra oven i standard behandlingen.

ETISKE FORHOLD

- Mundtlig og skriftlig information om studiet til forældre
- Skriftligt samtykke
- Kan trække sig ud til hver tid
- Fortrolighed
- Datatilsyn
- Etisk godkendelse
- Forsøgsprotokol registreres

SPØRGSMÅL:

Har du nogen projekter, hvor det er muligt at randomisere?

RCT OPSAMLING

- RCT er det design, der egner sig bedst til at måle effekt
- Man kan udtale sig om kausalitet – at A medfører B
- Randomiser hvis I overhovedet har mulighed for det
- Det behøver ikke at være så svært...
- Men alt skal planlægges FØR i går i gang
- Start i det små...

